

Samenvatting

De EU is onvoldoende voorbereid op een langdurige verstoring van de aardgaslevering

De Europese regelgeving voor leveringszekerheid van aardgas (hierna: Security of Supply-verordening, SoS) stamt uit een tijd waarin het gasaanbod stabiel en betrouwbaar werd geacht. De focus van de SoS-verordening en de daarop gebaseerde nationale noodplannen ligt daardoor op weerbaarheid tegen kortdurende uitval van (alleen) de infrastructuur. Langdurige niet-levering van het aardgas als gevolg van sabotage van infrastructuur of geopolitieke ontwikkelingen was tot de Russische inval in Oekraïne in 2022 ondenkbaar. Als gevolg daarvan is de Europese Unie (EU) onvoldoende voorbereid op een langdurige (c.q. zes maanden) verstoring van de aardgaslevering.

Gascrisis heeft geleid tot versterking aardgasinfrastructuur

De gascrisis van 2022 is een **gamechanger** geweest voor de Europese gasmarkt. Het Russische aandeel in het Europese gasverbruik, eerst nog goed voor 45 procent, slonk tot minder dan 15 procent. Door het afgenomen aanbod stegen de gasprijzen tot grote hoogte en de gasvraag in de EU nam met ongeveer 20 procent af. Huishoudens zetten massaal de thermostaat enkele graden lager. Industrieën schaalden noodgedwongen productie af. De inflatie in de EU steeg tot ruim 10 procent met een kostenpost van honderden miljarden euro's tot gevolg. In Nederland voelde de overheid zich genoodzaakt om financieel bij te springen met onder andere een eenmalige uitkering aan alle huishoudens en een prijsplafond voor energie.

De EU, nationale overheden, gasproducenten, gashandelaren, gasopslagbeheerders, LNG-terminal operators en de transmissiesysteembeheerders hebben in relatief korte tijd nieuwe, alternatieve aanbodcapaciteit gerealiseerd die in de EU nodig was om aan de (blijvende) vraag naar gas te kunnen voldoen. De connectiviteit en flexibiliteit van de Europese aardgasinfrastructuur zijn sinds 2022 sterk verbeterd. De pijpleidinginfrastructuur in met name het oostelijke deel van de EU is uitgebreid om aangesloten te raken op aanvoerroutes uit het westelijke deel. Daarnaast hebben partijen geïnvesteerd in de bouw en uitbreiding van drijvende en landgebonden LNG-terminals en de aansluiting daarvan op de netwerken.

Reguliere leveringszekerheid in de EU is verbeterd

Het weggefallen Russische gas is voor een klein deel vervangen door extra import uit Noorwegen. Daarnaast is er veel extra vloeibaar aardgas (LNG) gekomen uit met name de Verenigde Staten (VS). Sinds 2025 is er op de wereldmarkt meer LNG beschikbaar gekomen. Die trend zet zich de komende jaren voort. Volgens het International Energy Agency (IEA) zal er rond 2030 op jaarbasis wereldwijd omgerekend circa 3.000 TWh aan extra LNG beschikbaar zijn¹. Dit kan zelfs betekenen dat er een structureel aanbodoverschot op de wereldwijde gasmarkt ontstaat. Dat is echter nog niet zeker, aangezien de wereldwijde gasvraag de komende jaren ook gaat stijgen².

¹ <https://www.iea.org/news/coming-surge-in-lng-production-is-set-to-reshape-global-gas-markets>. IEA benoemt een jaarlijks extra LNG-productievolume van 300 miljard kubieke meter; Dat is tien keer het jaarverbruik van Nederland. GTS hanteert hier een omrekeningsfactor van 10 om de hoeveelheid te vertalen naar TWh. Dat is een toename in LNG-productie van circa 50% t.o.v. de huidige situatie

² Growth in global demand for natural gas is set to accelerate in 2026 as LNG wave spreads through markets - News - IEA

